

Seppo Siirilä

* 2.10.1937 † 26.3.2023

Professori Seppo Siirilä kuoli tapaturmaisesti Helsingissä 26 maaliskuuta 2023. Hän oli kuollessaan 85-vuotias.

Seppo Siirilän akateeminen ura oli pitkä ja menestyksenkäs. Hän kuului siihen etelä-pohjalaisyyntyiseen maantieteilijäsukupolveen, joka syntyi Vaasan yliopiston rehtorinakin toimineen Mauri Palomäen innostamana ja jonka monia edustajia toimi aikoinaan Helsingin, Tampereen ja Turun yliopistojen professoreina. Moni aikalainen Tampereen yliopistossa tunsu Siirilän merkittävänä, henkilökohtaisten suhteidensa kautta vaikuttavana harmaana eminenssinä. Hänen ajattelunsa ja toimintansa heijastuivat monin tavoin maantieteen ja aluetieteen kehitykseen Suomessa. Siirilä vaikutti pitkään myös Suomen Akatemian luonnontieteellisessä toimikunnassa.

Päästyään ylioppilaaksi vuonna 1956 Siirilä opiskeli maantiedettä ja biologiaa Helsingin yliopistossa ja valmistui filosofian kandidaatiksi vuonna 1961, lisensiaatiksi vuonna 1965 ja tohtoriksi vuonna 1968. Siirilän väitöskirjan aiheena oli Tampereen kaupungin toiminnallinen rakenne ja aikakauden yleisen käytännön mukaisesti hän julkaisi sen saksankielisenä monografiana *Die funktionale Struktur der Stadt Tampere*. Tohtoriopintojensa aikana

Siirilä toimi Helsingin yliopistossa erilaisissa assistentin tehtävissä (1961–1969) ja Etelä-Pohjanmaan kesäyliopiston sihteerinä 1963–1965. Kaupunkimaantieteen dosentiksi hänet nimitettiin Helsingin yliopistossa vuonna 1970.

Päätöksensä Siirilä teki Tampereen yliopistossa. Hänet nimitettiin sosiaali- ja talousekologian vt. professoriksi vuonna 1969 edellisenä vuonna professoriksi nimetyn Olavi Riihisen siirryttyä sosiaalipolitiikan professoriksi Helsingin yliopistoon. Vuonna 1971 hänet nimitettiin professorin virkaan, jossa hän toimi eläkkeelle jäämiseensä asti. Sosiaali- ja talousekologian oppiaineen nimi muutettiin aluetieteeksi vuonna 1974, jolloin yksikössä käynnistettiin myös uuden merkittävän alan, ympäristöpolitiikan, sivuainekoulutus ensimmäisenä Suomessa. Professorin tehtäviensä lisäksi Siirilä toimi aluetieteen (ml. aluetieteen ja ympäristöpolitiikan) laitoksen johtajana, taloudellis-hallinnollisen tiedekunnan dekaanina ja Tampereen yliopiston vararehtorina sekä vs. rehtorina.

Akateemisena johtajana Siirilä oli humaani ja arvostettu. Kuuntelevana ja erilaisuutta ymmärtävänä henkilönä häntä oli helppo lähestyä, olipa asia millainen hyvänsä. Hyvän suunnistajan tavoin Siirilä

oli ratkaisukeskeinen johtaja, joka ymmärsi miten kannustaa kiitoksin hyvästä työstä.

Siirilä teki tutkimusta Englannissa vuonna 1971 ja Australiassa vuosina 1973–1974. Hänen tutkimustoimintansa kohdistui uran alkuvaiheessa erityisesti kaupunkiekologian kysymyksiin, ja hän oli mukana kehittämässä ja soveltamassa alalle uusia faktorianalyysin kaltaisia tutkimusmenetelmiä. Myöhemmässä tutkimuksessaan hän keskittyi hyvinvoinnin alueellisiin eroihin. Hänellä oli ajan mittaan monia aluepolitiikan alan asiantuntijatehtäviä. Tunnustuksena monipuolisesta panoksestaan tutkimuksen ja tieteenalan kehittämässä hänet kutsuttiin Suomalaisen Tiedeakatemian jäseneksi vuonna 1985.

Seppo Siirilän panos aluetieteen oppiaineen kehittämässä näkyy monin tavoin vielä tänäkin päivänä. Tehtäväkenttä oli vaativa, sillä aluetiede oli aivan uusi tieteenala Suomessa. Työ onnistui erinomaisesti yhteistyössä muun opettajakunnan ja innokkaiden jatko-opiskelijoiden kanssa. Aluetieteessä valmistuneiden tohtoreiden lukumäärä oli hänen aikanaan suuri.

Siirilä kutsui itseään mahdollistajaksi, jonka tehtävänä on avata nuoremmille polkuja tulevaan. Tässä suhteessa hän osoitti erityistä kykyä johtaa esimerkin avulla puuttumatta yksityiskohtiin. Hän oli taitava kannustamaan nuorempia kollegoja eteenpäin tutkimuksen ja tieteen maailmassa. Siirilän johdolla tehdyt panostukset aluetieteen tutkimukseen johtivatkin lukuisiin merkittäviin tutkimusprojekteihin ja vahvan tutkimuskulttuurin rakentamiseen Tampereelle. Aluetiede on vuosikymmenestä toiseen säilyttänyt paikkansa yhtenä Tampereen yliopiston vahvimista tutkimuskokonaisuuksista.

Siirilän panos aluetieteen kehittämässä ei rajoittunut vain tutkimukseen.

Yhdessä muiden professorien kanssa hän kehitti laitoksesta myös tunnustetun koulutusyksikön, jonka ilmapiiri rohkaisi kokeilemaan uudenlaisia opiskelijälähtöisiä opetusmenetelmiä. Työ tuotti hyvää tulosta, sillä opetusministeriö nimesi aluetieteen ja ympäristöpolitiikan laitoksen peräti neljä kertaa kansalliseksi korkeatasoisen koulutuksen yksiköksi. Koulutuksen saralla saadut tunnustukset ylläpitivät myönteistä kehitystä ja toivat samalla laitokselle merkittäviä taloudellisia resursseja. Tällä oli erityinen merkitys 1990-luvun laman aikana, jolloin korkeakoulusektori oli muutoin kovien talouspainneiden ja budjettileikkausten kohteena.

Siirilä oli juuristaan ylpeä eteläpohjalainen. Hänen juurensa juontuivat Seinäjoen Kaanaanmaahan ja siellä Siirilän tilaan, joka on edelleen suvun omistuksessa. Hän osallistui opiskelijana aktiivisesti Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan hallituksen ja Etelä-Pohjalaisen Osakunnan toimintaan. Professorina hän vaikutti monin tavoin sekä Tampereen että muiden yliopistojen toimintojen vakiintumiseen ja laajentumiseen Seinäjoella. Merkittävää on myös hänen pitkäaikainen ja menestyksellinen työnsä Etelä-Pohjanmaan kesäyliopiston pitkäaikaisena sihteerinä ja rehtorina. Vuonna 2019 Siirilälle myönnettiin Artturi Leinosen palkinto eteläpohjalaisen tieteen hyväksi tehdystä työstä.

Aluetieteen, korkeakoulupolitiikan ja Seinäjoen lisäksi Seppo Siirilän sydämessä oli aina paikka suunnistukselle. Hän toimi suunnistusliiton puheenjohtajana vuosina 1984–1991. Siirilä keskittyi erityisesti piirien ja seurojen toiminnan kehittämiseen ja hän panosti voimakkaasti sekä suunnistuksen että hiihtosuunnistuksen kehittämiseen ja markkinointiin. Hänet nimettiin vuonna 1995 suunnistusliiton kun-

niajäseneksi. Kuortaneen Urheiluopiston valtuuston puheenjohtajana Siirilä toimi 1991–2003.

Häntä jäivät kaipaamaan kaksi poikaa sekä laaja sukulais- ja ystäväpiiri. Rakkaan

puolison kuolema vuonna 2018 oli kova isku. Perhe ja suku olivat Sepolle tärkeitä, koolla oltiin usein Seinäjoen Siirilässä. Perhettä yhdistivät suunnistus, kuntourheilu sekä metsänhoito ja luonto.

Markku Sotara ja Jouni Häkli